

Acta

van de Generale Synode Zwolle-Zuid

2008-2009

van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Hoofdstuk 1

Openingshandelingen

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

DIENST VAN WOORD EN GEBED op vrijdagavond 14 maart 2008 aan de vooravond van de generale synode, belegd door de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid.

De raad van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid heeft de gemeente samengeroepen tot een dienst van Woord en gebed met het oog op het bijeenkomen van de generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland op zaterdag 15 maart 2008.

De dienst wordt bijgewoond door de afgevaardigden vanuit de kerken naar de synode, door docenten aan de Theologische Universiteit te Kampen, door diverse generaal-synodale deputaten en een groot aantal broeders en zusters.

In een met zo'n 400 aanwezigen redelijk goed gevulde kerk gaat ds. P. Niemeijer voor, de preses van de laatstgehouden Generale Synode te Amersfoort-Centrum 2005. Hij bedient het Woord uit Openbaringen 22: 11 met als thema:

Kies consequent voor het evangelie

1. in de wereld van God;
2. als kerk van Christus;
3. door de werking van de Geest.

Hij besluit de bediening met het "verlangen dat onze synode, dat u samen, de kerken voorgaat in een consequent kiezen voor het evangelie".

In gebed wordt het werk van de generale synode aan onze Hemelse Vader opgedragen, gevraagd om zijn hulp en de leiding van de Heilige Geest en gebeden of Hij ook de kerken wil geven dat zij in echt christelijke liefde en vertrouwen de synode dragen in hun gebeden

Acta van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland, samengekomen te Zwolle-Zuid

Openingshandelingen

Artikel 1

15-03-2008

Opening

Namens de raad van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid, door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 aangewezen als samenroepende kerk voor de volgende synode, opent ds. J. Hagg de vergadering van de generale synode. Hij laat zingen Gezang 133 *'Wilt Gij vandaag en tot het eind der dagen ons doen en laten zuiveren en dragen'*.

Aansluitend spreekt ds. Hagg de vergadering als volgt toe waarbij hij zijn woorden illustreert met diverse afbeeldingen op de beamer:

Broeders afgevaardigden,

Je zult maar gekozen zijn tot leden van deze synode. Degenen die dat deden hadden daar ongetwijfeld zo hun reden voor. U paste voor hen in het profiel van 'dit zal vast en zeker een goed synodelid zijn!'. Goed, maar wanneer ben je dat eigenlijk: 'een goed synodelid'? Wat voor beeld heb je daarbij?

Ik vraag het mijn catechisanten en die komen met bijvoorbeeld: 'een goed synodelid moet de Bijbel goed kennen'; 'en het prima vinden om een grote stapel rapporten door te nemen en ook nog doorhebben waar het om gaat en goede beslissingen nemen'; 'een goed synodelid moet weten wat er speelt in de kerken'; en hij moet alsjeblieft nú leven – niet in het verleden'; 'een goed synodelid moet goed kunnen discussiëren'; 'hij moet ook weten wat er vroeger is afgesproken en waarom dat dan was en of dat nog wel actueel is'; 'hij moet zich kunnen verplaatsen in ons'; 'hij moet een echte christen zijn'.

Het is duidelijk welk beeld ontstaat: je zult moeten beschikken over *kennis* en *vaardigheden*, zeker, maar daarmee ben je er niet. Het zit 'em vast op *je identiteit en je basisinstelling*: jij als christen in actie voor de Koning en zijn kerk.

'Hoe ben ik bruikbaar voor de Koning en zijn koninkrijk?' Bij die zelfreflectie komen we uit – daar wil ik ook een gedeelte uit het Evangelie bij lezen, passend bij de tijd van het kerkelijk jaar: Marcus 10:32-45.

Over leidinggeevenden gaat het. Leiding geven op zich is geen verdacht begrip. Hoe zou dat kunnen als onze Heer zich ervan bedient binnen zijn kerk en koninkrijk! Hij laat plaatselijke gemeenten niet aan hun lot over, maar schenkt mensen die in goed overleg met elkaar leiding geven aan hetgeen hen is toevertrouwd. En zo ook in allerlei wijkgroepen, werkgroepen, commissies en verenigingen binnen een gemeente: er zijn wat leiderstalenten m/v nodig als je alles bij elkaar optelt!

Neem de kleinste cel: het gezin – ook daar is leiding nodig. En om meteen maar even de overstap te maken naar wat je zou kunnen noemen 'de grootste cel': van de synode wordt ook leiding verwacht. En de synode verwacht weer leiding van het moderamen dat straks gekozen gaat worden. En dat moderamen staat onder leiding van de preses.

En wat is nu het *hoofdwerkwoord* dat leiders bij het leidinggeven in praktijk hebben te brengen? Jezus noemt het: *de anderen dienen, ieders dienaar willen zijn*: zoals Jezus kwam om te dienen. Dat is de grote uitdaging: niet maar voor de preses van straks, maar voor ons allemaal. Alle mensen van de facilitaire dienstverlening inclusief!

Het klinkt zo eenvoudig, maar in werkelijkheid is het een hele opgave: hoe zuiver ben ik bezig? Minister van Christus mogen zijn is dienaar van de anderen willen zijn, ieders dienaar. Zoals Christus kwam om te dienen uit liefde en daar vorm en inhoud aan gaf op volstrekt unieke wijze, zo mogen wij ons geroepen weten om te dienen uit liefde voor alle anderen.

Hoe klinkt dat? Mooi? Ach, misschien klinkt het wel obligaats. Misschien denkt iemand nu wel: 'Ja, zoiets hoor je nu eenmaal te zeggen als er een synode begint'. Maar ik bedoel het werkelijk existentieel!

Ik stel me voor een moment voor wat zou Jezus doen om het ons te laten aanvoelen? Misschien zou Hij, net als ooit, een kind uit de klas halen en middenin onze kring zetten en zeggen: 'Kijk, daar doe je het allemaal voor, onthoud het goed'. Of zou Hij, om de waarheid van Psalm 8 weer eens te demonstreren, misschien wel de hele klas uitnodigen om hier het allernieuwste Paaslied te komen zingen: '*Wij vieren feest omdat Jezus weer leeft!*' En ik zou er niet vreemd van opkijken als Hij dan zou zeggen: 'Zing maar met ze mee!'

Is dit niet de houding die Christus van ons vraagt: 'Wat mag ik namens U voor al dezen betekenen?'.

Straks begraven we ons in de berg rapporten, zo gaat dat. Maar zie nou toch alsjeblieft, al lezend en overwegend, telkens de gezichten voor je van de 45.000 doopleden, van baby tot jongere: wat kan ik positief doen om hen bij Christus en zijn gemeente te houden?

In Engeland werd ik onderweg getroffen door dit waarschuwingsbord in de lammerentijd: '*Tek' care lambs ont road*'. Wat zijn ze kwetsbaar. Straks worden er van de synode beslissingen verwacht die hen tot zegen moeten zijn. Geen struikelblokken op hun weg, maar goede begeleiding: geef ze de ruimte, waar het maar kan.

En zie tegelijk de gezichten voor je van de 80.000 belijdende leden die de Gereformeerde Kerken rijk zijn. Al die mensen in al die levensomstandigheden, de goede strijd van het geloof strijdend. Wat hebben zij een veilig thuis nodig, een plek waar je de ruimte krijgt, waar je op adem mag komen bij God en elkaar mag ontmoeten, en nieuwelingen ontvangen. Al die 125.000 mag je dienen, een voor een. En allemaal samen. Hoe doe je dat als synode?

En vergeet daarbij vooral de christen-in-spe niet, de christen-in-hope: dat kan een ieder zijn die God op het pad van een medegemeentelid, een gemeente zet. Zo een die de weg helemaal kwijt was, maar aansluiting bij de kudde zoekt. Ook om hem of haar te dienen is de synode bij elkaar: en wat vergt het een cultuuromslag voor ons allemaal om werkelijk missionair geladen te zijn en niet alleen maar in onze mooie theorie, om voortdurend uit te zijn op het stimuleren van de ontmoeting met de wereld om ons heen.

En wat te denken van onze oecumenische gerichtheid: medechristenen zien staan, direct om ons heen, hier in Nederland, maar ook wereldwijd. Ik verheug me al op de laatste week van mei, wanneer de 'buitenlandweek' van de synode gepland staat. Zoveel gasten uit alle continenten: wat kan daar een wederzijdse bemoediging van uitgaan – een wederzijds 'wat mag ik voor je betekenen, broeders uit Kenia, uit Indonesië, uit Amerika, enz. enz.' Het doet me denken aan 1993 toen we hier gastkerk waren voor de ICRC.

Als ik dit zo bij elkaar optel wie je als synode allemaal mag dienen...: wat is het eigenlijk mooi, synodeafgevaardigde te mogen zijn!

Ook wel een hele opgave, zeker, en we bidden niet voor niets telkens om kracht en visie. Opgave, maar vooral: gaaf, zoals Christus je wil gebruiken voor zijn doel: zijn mensen dienen in zijn wereld van nu.

Dat herinnert me aan drie jaar geleden.

Drie jaar geleden in de zomer had de gemeente van Zwolle-Zuid net de uitnodiging ontvangen de volgende synode te huisvesten. Op vakantie aan zee in de Vendée (Fr.) gingen we toen een kerk even binnen. Een echte ouderwetse. Je zou er niet zo gemakkelijk een synode kunnen houden. Maar wat trof ik op het prikbord: een verrassende affiche, met daarop het embleem van de synode van de Vendée, die dat jaar vergaderde.

Ik was daarvan onder de indruk en wil hem daarom graag laten zien. Je ziet er de contouren van de Vendée, met daaraan alles wat de Vendée lief is: mensen, jong en oud, kerktorens, zonnebloemen – en centraal: het reddende kruis!

De missie stond er luid en duidelijk onder: en hij lijkt nogal op de missie van de Koningskerk: 'Avec le Christ, en marche.... au service de ce monde que Dieu aime!' - 'Met Christus op weg... ten dienste van deze wereld die God liefheeft!' Dat is toch precies waarvoor de kerk bestaat – als binnenstebuitenkerk.

Omdat Gods hart uitgaat naar deze wereld in nood – en hoe bewees Hij dat in Christus' lijden en sterven!- zo zal ook ons hart daarnaar uitgaan.

En dan daarboven die zin: 'Montre-nous le chemin...' - 'Wijs ons de weg...!'

Daar kun je twee goede kanten mee uit. Als eerste kan het een vraag zijn aan de synode: de hele Vendée vraagt als het ware aan de synode: 'Wijs ons de weg!' – wat is de weg die Christus met ons op wil? Maar (en dat is de verdieping in die zin), de synode kan het op zijn beurt ook vragen: 'Wijs ons de weg!' – als gebed aan Christus, die voorop gaat: 'Heer, wijs ons de weg!'

Laat dat gebed van Psalm 25 ook ons voortdurend gebed zijn.

Hierna gaat ds. Hagg voor in gebed en laat zingen Gezang 70.

Hij vervolgt zijn openingswoord als volgt:

Welkom in Zwolle, welkom in Zwolle-Zuid, welkom in de Koningskerk: de kerk met het vrolijke kroontje – daar is over nagedacht: kerk in beweging willen we zijn!

Ik wil zowel over Zwolle als over de Koningskerk wel wat vertellen. Misschien is dat ook wel een traditie en goede tradities moet je nooit wegdoen. Maar de geschiedenis is lang en breed en een A4-tje is zo vol. Daarom stel ik voor dat u Zwolle zelf verkent in de vrije uurtjes. Doe dat dan liefst per fiets, want Zwolle is fietsstad nummer 1. En let dan vooral ook op het groen de komende tijd, want Zwolle draagt het predicaat 'groenste stad van Europa 2007' niet voor niets.

Wie mee wil doen met de tijd waarin we leven maakt natuurlijk een 'powerwalk' in de pauze, om nieuwe vergaderkrachten op te doen. Langs de IJssel (met zicht op Hattem). Bij het Katerveer. Of ontdek de ijsvogel bij de Tichelgaten in Windesheim.

De stad in kan natuurlijk ook. Langs monumenten en standbeelden ontdek je vanzelf wie er allemaal in Zwolle gewoond hebben: Thomas a Kempis, die er zijn 'Navolging' schreef, Thorbecke, schrijver van de grondwet, Greijdanus, naar wie hier een bekend college genoemd is. Zij zijn er allemaal niet meer in Zwolle. Alleen als monument. Erben Wennemars en Arie Slob hebben nog geen standbeeld. Maar die kun je nog wèl *live* tegenkomen: op de markt b.v.

Die markt is er al meer dan 7 eeuwen, want Zwolle is een oude Hanzestad, met stadsrechten sinds 1230 en met een eigen gouden eeuw: de 15e. In 1407 had het een voor die tijd enorm inwonertal: 7000 – inmiddels zijn het er 117.000. Ieder die wil lezen over de geschiedenis van Zwolle: het interessante boek van Jan ten Hove ligt ter inzage de komende tijd.

Ik ben van mening dat historisch besef belangrijk is. Daarom is al gauw na de instituering van de Koningskerk, in 1989, in 25 afleveringen van ons kerkblad *de Klaroen* een 'flits uit de Zwolse kerkgeschiedenis' verschenen van de hand van de historica Joke Heijs, die hier gemeentelid is.

Van alle kanten uit Nederland vlogen nieuwe gemeenteleden de Koningskerk binnen. En dan is het niet verkeerd te weten waar je terecht gekomen bent: wat heeft Zwolle allemaal meegemaakt. Het handzame en flitsende boekje dat eruit voortkwam ligt ook ter inzage.

Voor wie de grote lijn wil weten en... de pikante details niet te vergeten!

Hoe Geert Grote de afwas deed b.v. En hoe Hendrick de Cock, als gevangene getransporteerd naar Zwolle en door de rechter wonderlijk vrijgesproken, reageerde toen deze aanbod met hem een glaasje madeira te drinken. En wie zou niet willen weten hoe het de dopersen verging die hier massaal langs kwamen varen op weg naar het Nieuw Jeruzalem. En natuurlijk waarom Zwollenaren 'blauwvingers' genoemd worden.

Vijf zelfstandige gereformeerde kerken kent Zwolle, een CG-zusterkerk en twee NG-zusterkerken in spe: in het zgn. Ichthusoverleg worden al jaren plannen en besluiten voorbereid om tot meerdere eenheid te komen. De resultaten zijn zeer hoopvol.

De Koningskerk groeide door van 800 tot ruim 1400 leden. Volgend jaar hopen we traditiegetrouw weer een lustrum te vieren: het vierde alweer.

Ik noemde al de buitenlandweek die deze synode houdt. Voor verscheidene gasten zal dat een weerzien worden, want, zoals gezegd: we ontvingen hier de afgevaardigden van de ICRC, waarmee we een goede tijd hadden. Boven het buffet in de hal is daar nog een blijvende herinnering in de vorm van een fotocollage.

We zijn bezig als gemeente met name de banden met twee zusterkerken in Kenia aan te halen. Ook zijn er contacten met de Evangelisch Lutherse gemeente in het Poolse Bielsko Biata. Dichtbij proberen we gestalte te geven aan onze missie in de wereld door meer en meer laagdrempelig kerk te worden, waar dit maar mogelijk is.

Ook voor ons blijft kerk-zijn een permanente gave én opgave. Het is niet een gemakkelijke opgave telkens opnieuw op zoveel fronten een goede koers te bepalen en als kerkschip voortvarend op weg te blijven. Ook hier zijn afhakers: mensen die het geloof de rug toe keren of menen het elders te moeten gaan zoeken. Het blijft een worsteling: hoe kun je ze bereiken? Tegelijk zijn er ook die de weg naar de kerk juist weten te vinden en zich er thuis voelen. Wat een feest als mensen dan op latere leeftijd nog van Godswege het teken van de doop mogen ontvangen en bij Christus ingelijfd worden!

Er valt veel meer te vertellen, want een 'kort openingswoord' mag niet al te lang worden. Daarom sluit ik af, maar niet zonder nog eens te benadrukken: hoe afhankelijk zijn we bij alles wat we mogen zijn en doen! Wij persoonlijk, wij als gemeente, wij als kerken samen, wij als verantwoordelijke synode.

Ik wens u namens de roepende Koningskerk van Zwolle-Zuid een levendige, voortvarende, creatieve, opbouwende, maar bovenal herderlijke synode toe, dienend en leidinggevend, tot zegen van de kerken en tot eer van God.

En verklaar daarmee, eindelijk maar dan toch, deze synode voor geopend.

Ter afsluiting van het openingswoord laat ds. Hagg Gezang 131: 1,3, 6 en 4 zingen:

*'Schenk door uw Geest, die sterke macht,
de krachten voor het werk dat wacht;
geef dat wij vurig keer op keer
bedacht zijn op uw grote eer'.*

Artikel 2

15-03-2008

Onderzoek van de geloofsbrieven

De samenroepende kerk onderzoekt de geloofsbrieven. Alle particuliere synoden blijken wettig vertegenwoordigd.

De afvaardiging ziet er als volgt uit:

Particuliere Synode Groningen

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>tertii</i>
ds. L.J. Joosse, Groningen	ds. H. Offereins, Schildwolde	ds. L.S.K. Hoogendoorn, Uithuizermeeden
ds. W.F. Wisselink, Leek	ds. A. van der Sloot, Bedum	
oud. H. de Groot, Grootegast	oud. H. Veldman, Zuidhorn	oud. J. van Wieringen, Zuidhorn
oud. J. Kooistra, Haren	oud. G. Zwarteveen, Groningen	

Particuliere Synode Fryslân

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>tertii</i>
ds. G.O. Sander, Frieschepalen	ds. R. Prins, Buitenpost	ds. A.J. Haak, Wouterswoude
ds. R. van Wijnen, Ureterp	ds. R.A. Schipper, Drachten	
oud. J.E. Greving, Leeuwarden	oud. H. Huisman, Drachten	oud. A.A. Alkema, Harlingen
oud. H. Jellema, Drachten	oud. R. Krol, Burgum	

Particuliere Synode Drenthe

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>tertii</i>
ds. H.J. Boersma, Haulerwijk	ds. K.P.A. Moedt, Stadskanaal	
ds. P.H. van der Laan, Meppel	ds. J. Plug, Hoogezand Sappemeer Noord	
oud. P.H. de Boer, Zuidlaren	oud. C. Kooij, Emmercompascuum	oud. A.P. Janssen, Veendam
oud. A. Pool, Assen	oud. G. de Leeuw, Oosterhesselen	oud. H.F. de Vries, Hoogeveen

Particuliere Synode Overijssel

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>tertii</i>
ds. J.W. van der Jagt, Dalfsen	ds. P.L. Voorberg, Emmeloord	ds. E. Woudt, Heemse
ds. B. Luiten, Zwolle	ds. K. van den Geest, Hengelo	ds. H.J. Messelink, Zwolle
oud. A.J. Kruizinga, Hardenberg	oud. P. Kaman, Heemse	oud. K. Bouma, Emmeloord
oud. M.E. Hoekzema, Dalfsen	oud. O. Westra, Zwolle	oud. J. Veenstra, Almelo

Particuliere Synode Gelderland

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>tertii</i>
ds. L.W. de Graaff, Hattem	ds. J. Holtland, Zeewolde	ds. H.D. Bondt, Nunspeet
ds. M.H. Oosterhuis, Ede	ds. J.H.F. Schaeffer, Wageningen	ds. A.M. de Hullu, Apeldoorn
oud. E. Feenstra, Elburg	oud. D.J. van der Horst, Zutphen	oud. A.J.G. Basoski, Wezep
oud. H.Th.Cramer, Nijmegen	oud. E.P. Oostdijk, Ede	oud. H. Sipkes, Apeldoorn

Particuliere Synode Utrecht

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>terti</i>
ds. G. Gunnink, Amersfoort	ds. R.Th. de Boer, Leusden	ds. J. Beekhuis, Amersfoort
ds. H. Hoksbergen, Spakenburg	ds. C.J. Mewe, Spakenburg	ds. J. Boersma, Amersfoort
oud. P. Jonkman, Amersfoort	oud. J. Bronsema, Amersfoort	oud. A. Knoester, Naarden
oud. J.A. Schelling, Spakenburg	oud. L.H. Olde, Doorn	oud. H. Luth, Leusden

Particuliere Synode Holland-Noord

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>terti</i>
ds. R. Heida, Monster	ds. J. Luiten, Alkmaar	ds. T. Dijkema, Zoetermeer
ds. A. de Snoo, Leiden	ds. G. Treurniet, Rijnsburg	ds. H. van Veen, Zuid-Scharwoude
oud. I.G. Mostert, Rijnsburg	oud. M. Reijnhoudt, Pijnacker	oud. W. Mateboer, Hoofddorp
oud. J.F. Walinga, Zoetermeer	oud. J. Voogt, Voorburg	oud. W. Parre, Gouda

Particuliere Synode Holland-Zuid

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>terti</i>
ds. W. Tiekstra, Berkel en Rodenrijs	ds. H. ten Brinke, Rotterdam	ds. J.W. Boerma, Rotterdam
ds. A.J. van Zijlekom, Dordrecht	ds. A. van Houdt, Vlaardingen	ds. W.H. de Groot, Nieuwerkerk aan den IJssel
oud. N.M. Kramer, Capelle aan den IJssel	oud. J.H.G. Douma, Rotterdam	oud. T. Buist, Krimpen aan den IJssel
oud. S.W.P. Verkade, Vlaardingen	oud. J. van de Wetering, Krimpen aan den IJssel	oud. P.J. Sterrenburg, Alblasserdam

Particuliere Synode Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

<i>primi</i>	<i>secundi</i>	<i>terti</i>
ds. J.J. Burger, Axel	ds. R.C. Janssen, Hoek	ds. D. Griffioen, Vrouwenpolder
ds. G. Zomer, 's-Hertogenbosch	ds. P.J. Trimp, Goes	ds. D.W.L. Krol, Terneuzen
oud. A. Bentschap Knook, Axel	oud. M. de Jonge, Hoek	oud. H. van den Berg, Terneuzen
oud. C.K. Kramer, Eindhoven	oud. P. van Oudheusden, Giessen	oud. J. Ensing, Bergen op Zoom

Artikel 3

15-03-2008

Verkiezing van het moderamen

Door schriftelijke verkiezing kiest de vergadering het volgende moderamen:

ds. A. de Snoo	preses
ds. B. Luiten	assessor
oud. P. Jonkman	scriba I
ds. W.F. Wisselink	scriba II

Artikel 4
Constituering

15-03-2008

Ds. J. Hagg verklaart namens de samenroepende kerk de 48ste generale synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland voor geconstitueerd en nodigt het moderamen uit zitting te nemen. Ds. A. de Snoo neemt de leiding van de vergadering over. Hij dankt ds. Hagg voor zijn openingswoord en de samenroepende kerk voor de gastvrijheid en het werk dat in de afgelopen maanden verzet is. Deze dank geldt ook deputaten voorbereiding generale synode.

Artikel 5
Belijdenis en belofte

15-03-2008

Door de preses daartoe uitgenodigd verklaren de beide pastores loci, ds. J. Hagg en ds. H.J. Messelink, zich bereid de synode als adviseur te dienen.

Hierna verzoekt de preses de leden van de synode – de primi ds. Burger en oud. Feenstra zijn vervangen door hun secundi, resp. ds. Janssen en oud. Van der Horst - en de aanwezige adviseurs door op te staan in te stemmen met de drie formulieren van eenheid en te verklaren dat zij hun werk op de synode in onderworpenheid aan de Heilige Schrift en in gebondenheid aan de belijdenis van de kerk zullen doen. Prof. M. te Velde is, naast de predikanten van Zwolle-Zuid, als adviseur aanwezig. De preses wenst de leden kracht van de Here toe om deze belofte gestand te doen. Daarna wordt Gezang 90 gezongen: *Ontsluit, o Heer, voor U ons hart.*

Deze belofte is op later datum afgelegd door:

oud. E.P. Oostdijk, 4 april 2008	oud. J. van de Wetering, 28 mei	ds. H. ten Brinke, 19 september
oud. E. Feenstra, 4 april	ds. J.H.F. Schaeffer, 30 mei	ds. A. van Houdt, 19 september
ds. J.J. Burger, 4 april.	ds. G. Treurniet, 7 juni	ds. R. Prins, 27 september
Prof. dr. C.J. de Ruijter, 4 april	ds. K.P.A. Moedt, 14 juni	oud. M. de Jonge, 27 maart 2009
oud. J. Voogt, 5 april	oud. C. Kooij, 14 juni	
ds. R.A. Schipper, 11 april	ds. J. Beekhuis, 14 juni	
ds. J. Plug, 18 april	oud. L.H. Olde, 14 juni	
oud. H. Huisman, 19 april	oud. J. Bronsema, 20 juni	
ds. H. Offereins, 16 mei	ds. P. Trimp, 20 juni	
ds. R.Th. de Boer, 28 mei	oud. P. van Oudheusden, 5 september	Alle buitenlandse afgevaardigden, zie art. 121

Artikel 6
Huishoudelijke zaken

15-03-2008 e.a.

Op voorstel van het moderamen wordt besloten:

- a. te benoemen tot ambtelijk secretaris van de synode zr. L. Postma-Douma.
- b. te benoemen tot notulist br. P.G.B. de Vries. De instructie van de notulist luidt:
  1. de notulist wordt geacht alle plenaire zittingen van de generale synode bij te wonen. Ten aanzien van de zittingen in comité neemt hij de vertrouwelijkheid in acht;

2. hij maakt aantekeningen van de bespreking van de agendapunten. Na de afhandeling van een agendapunt maakt hij daaruit een samenvatting, die bestemd is voor publicatie in de Acta onder het desbetreffende synodebesluit. Deze samenvatting van de bespreking zendt hij uiterlijk 10 dagen na afhandeling van een agendapunt aan de scriba;
  3. de generale synode stelt de samenvattingen vast. Zij kan dit delegeren aan het moderamen;
  4. bij verhindering van de notulist wordt hij vervangen door de eerste scriba.
- c. de hoogleraar kerkrecht aan de Theologische Universiteit te Kampen te benoemen tot vaste adviseur. Voor dit werk is hij door de TU gedetacheerd voor 1 dag per week.
  - d. de notulist van de synode, br. P.G.B. de Vries te benoemen tot adviseur van deze synode waar het de vergadertechniek en de vormgeving van de besluitteksten betreft en hem voor wat betreft deze onderwerpen tijdens de synodevergaderingen spreekrecht te verlenen; hij ontvangt hiervoor een uurvergoeding gerelateerd aan de vergoeding die de overige medewerkers van de synode ontvangen;
  - e. te benoemen tot webredacteur ds. P.H. van der Laan.
  - f. te benoemen tot synodaal verslaggever ds. W. Tiekstra
  - g. te benoemen tot communicatieadviseur zr. M.W. Oosten-De Jong.
  - h. de zittingsdagen van de synode vast te stellen op vrijdag en zaterdag: elke vrijdag van 9 tot 22 uur en elke zaterdag van 9 tot 16 uur; de pauzes te bepalen op 10.45-11.00 uur, 12.30- 13.30 uur, 15.30-15.45 uur, 17.30-19.00 uur en 20.30 tot 20.45 uur. De laatste zittingsdag voor een eventueel zomerreces wordt vastgesteld op 21 juni. Indien nodig worden de werkzaamheden hervat op 5 september.
  - i. de sluitingsdatum voor het indienen van stukken te bepalen op 12 april 2008, met dien verstande dat reacties op het rapport deputaten M/V in de kerk kunnen ingediend worden tot 30 april 2008.
  - j. aan het Nederlands Dagblad, het Reformatorisch Dagblad en Eén in Waarheid toestemming te verlenen om verslag te doen van de plenaire zittingen van de synode, met in achtneming van de daartoe in het Huishoudelijk reglement opgenomen bepalingen.

Het presidium licht kort toe waarom de sluitingsdatum voor het rapport van deputaten M/V in de kerk is verlengd. Het is dusdanig laat aan de kerken aangeboden, dat het nodig is de termijn te verlengen. Hiermee is overigens geen uitspraak gedaan of de synode het stuk (nog) ontvankelijk acht. Dit geldt ook andere rapporten die ver na de door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 gestelde termijn zijn ingediend.

Als grond onder de benoeming van de notulist tot adviseur wordt door het moderamen aangevoerd dat betrokkene vanuit zijn ervaring bij voorgaande synodes en zijn taak als notulist de aangewezen persoon is om de synode hierin te ondersteunen.

Artikel 7

15-03-2008 e.a.

Werkwijze generale synode

Comform de Huishoudelijke Regeling worden de volgende commissies uit de synode benoemd:

PS Groningen	Joosse, de Groot, Kooistra	D&R, Depin, A&D
PS Fryslân	Sander, van Wijnen, Greving, Jellema	Art. 11 KO, ASE, D&S, Bededagen
PS Drenthe	Boersma, van der Laan, de Boer, Pool	kerkmuziek, bijbelvertaling, eredienst, revisie koersbepaling, kerk en overheid
PS Overijssel	van der Jagt, Kruizinga, Hoekzema	DKE, RTV, BBK
PS Gelderland	de Graaff, Oosterhuis, Feenstra, Cramer	SGO, H&E, GDD, KR&KO
PS Utrecht	Gunnink, Hoksbergen, Schelling	gasten HA, ThUK, SMKR

PS Holland-Noord	Heida, Mostert, Walinga	M/V in de kerk, art. 19 KO, GSP
PS Holland-Zuid	Tiekstra, van Zuijlekom, Kramer, Verkade	appèlzaken, GVM, revisie 4 ^e gebod en zondag
PS Zeeland/NBr/Limburg	Burger, Zomer, Bentschap Knook, Kramer	DTEG, ZHT

Anders dan tijdens de GS Amersfoort-Centrum 2005 zijn alle deputaatschappen aan een commissie toegewezen. Daarbij is het van belang op te merken dat deze synodale commissies met name bedoeld zijn als procesbegeleiders.

Ds. Tiekstra is verder ingezet bij het onderwerp M/V in de kerk.

Naast de provinciale commissies zijn ook een aantal themacommissies samengesteld:

financiën	Verkade, Greving, Pool
organisatie	van der Laan, Cramer, van Zuijlekom, Mostert
voorbereiding en Huishoudelijke Regeling	moderamen

Artikel 8

23-05-2008

Vaststelling agenda

De agenda voor de generale synode wordt, na toevoeging van de nagekomen ingekomen stukken, vastgesteld volgens het concept van deputaten voorbereiding generale synode:

1. opening namens de samenroepende kerk;
2. onderzoek van de geloofsbriefen;
3. verkiezing van het moderamen;
4. constituering van de vergadering;
5. betuiging van instemming met de aangenomen belijdenis van de kerken;
6. vaststelling van de agenda van de synode;
7. behandeling van ingekomen stukken en rapporten;
De ingekomen stukken en rapporten zijn in de Acta in de thematische agenda en in de daarvoor bestemde hoofdstukken vermeld, vertrouwelijke stukken en rapporten in de Handelingen. Zie voor de vindplaats van zaken het register in de Acta, respectievelijk in de Handelingen.
8. benoemingen;
9. vaststelling van de Acta en de Handelingen;
10. aanwijzing van de samenroepende en ontvangende kerk voor, alsmede tijd en plaats van de volgende synode;
11. censuur naar art. 48 KO;
12. rondvraag;
13. evaluatie;
14. sluiting.

Artikel 9

05-04-2008 e.a.

Diversen

Website

Op 5 april meldt het moderamen de vergadering dat er een website in de lucht is met als adres: www.synodegkv.nl. Dat wijkt dus slechts op letterlijk één punt af van de officiële website van de synode. Op de site worden de besluiten van de GS kritisch onder de loep genomen. In overleg met mr. P.T. Pel is de beheerder per brief vriendelijk doch dringend verzocht dit adres te wijzigen.

Een week later blijkt dat de beheerder de naam wel aangepast heeft, maar nog steeds in zo'n richting dat het een officiële site van de GS lijkt: www.synodezwollezuid.nl. Namens het moderamen legt de preses hierover de volgende verklaring af:

Er is een antwoordbrief binnengekomen op ons vriendelijk maar dringend verzoek om deze site met die naam van het net te nemen. In dit antwoord wordt toegezegd dat op de site zal worden verwezen naar de officiële site. Tegelijk wordt als nieuwe naam gemeld: www.synodegkv.nl. Het moderamen stelt u voor hiervan met teleurstelling kennis te nemen. Wij blijven het – vooral naar de kerkleden toe – jammer vinden dat voor deze site een domeinnaam wordt gekozen die niet van de beheerder is, maar van een kerkelijke vergadering. Dat is op z'n minst verwarrend. We stellen u voor ons hierbij neer te leggen. Er is een Naam die belangrijker is dan die van een synode. Wel hechten we er aan publiek te verklaren, dat de synode geen ogenblik heeft willen tornen aan de journalistieke vrijheid. Ook aan *Een in waarheid*, waarvan minstens een redacteur genoemde website runt, zijn normale journalistieke faciliteiten geboden.

Artikel 10

05-04-2008 e.a.

Ingekomen stukken

1. Op de openingszitting van de synode wordt een brief voorgelezen van het moderamen van de laatstgehouden Landelijke Vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken. Daarin wordt de synode de zegen van de Here gewenst. De NG kerken zijn opgeroepen de vergaderingen van de synode in de eredienst aan de Here op te dragen.
2. Van de Vrije Universiteit komt een uitnodiging een conferentie bij te wonen over de rol van religie in de samenleving. Ds. de Snoo zal de kerken vertegenwoordigen.
3. De PKN stuurt een uitnodiging voor de afscheidsreceptie van dr. Bas Plaisier, de scheidend secretaris. De preses van de vorige synode, ds. P. Niemeijer, zal daar aanwezig zijn.
4. Op 7 juni verzoekt het blad *Opbouw* om aanwezig te mogen zijn bij de besprekingen. Aan de orde zijn dan de contacten met de NGK. Conform Acta, art. 6 wordt deze toestemming verleend.
5. Op 9 juni wordt gemeld dat er een brief binnengekomen is van een zestal predikanten met bezwaren tegen de uitlatingen van Prof. dr. G. Harinck in het Nederlands Dagblad. Aangezien de inzendingstermijn reeds lang verstreken is en er ook al geruime tijd verstreken is nadat de predikanten de beantwoording van hun bezwaren van het College van Toezicht hadden ontvangen wordt de brief terzijde gelegd.

Artikel 11

04-04-2008

Algemene behandeling rapport deputaten voorbereiding generale synode

Voorstel: deputaten voorbereiding generale synode

Materiaal:

rapport deputaten voorbereiding generale synode.

Besluit 1:

de HR volgens de voorstellen vast te stellen, inclusief de bijlagen en deze regeling toe te zenden aan de secundi-afgevaardigden.

Grond:

de nieuwe werkwijze die sinds de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003 gehanteerd wordt en de ervaringen die daarmee zijn opgedaan tijdens de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, maakt een kleine aanpassing van de HR noodzakelijk.

Besluit 2:

de handelingen van deputaten voorbereiding generale synode goed te keuren en hen te déchargeren.

Bespreking

Bij de bespreking zijn de deputaten A.Joh. Kisjes, L. Postma-Douma, mevr. A. te Rietstap en P.G.B. de Vries aanwezig. Er wordt deputaten vanuit de vergadering veel lof toegezwaaid voor de grondige wijze waarop deze synode is voorbereid.

Kisjes geeft aan waarom deputaten op enkele punten een wijziging van de HR voorstellen. In Amersfoort is een evaluatie geweest van de nieuwe werkwijze. Uit die evaluatie kwam naar voren dat een aantal punten niet bracht wat ervan verwacht werd, bijvoorbeeld de presentaties van de deputaatschappen. Vandaar dat nu is gekozen voor een schriftelijke *informatieve* voorronde, en een termijn van twee weken tussen de eerste en de tweede ronde. De andere punten betreffen minimale aanpassingen.

Vanuit de vergadering komt de vraag naar voren of het werken in twee etappes met een tijdspanne van 14 dagen niet vertraagt. Er is toch ook een behoorlijk aantal zaken dat in één ronde afgehandeld kan worden. Deputaten wijzen op de vrijheid van handelen die het moderamen in de nieuwe regeling geboden wordt. De regel is: 14 dagen tussen ronde 1 en 2, maar als de vergadering in haar geheel akkoord is, kan het ook in een keer. Bedenk daarbij dat, nu de presentaties vervallen zijn, de onderwerpen eerst tot leven komen in de eerste ronde. Je beschermt met deze regel ook de eenling, die anders om uitstel moet vragen.

Ds. Luiten, die spreekt namens de commissie die met deputaten het onderwerp heeft voorbereid, toont zich niet overtuigd. Veel zaken kunnen in één keer gedaan worden, en dan is het vervelend als je steeds van een regel moet gaan afwijken. Hij stelt daarom per amendement voor om de regeling in deze zin aan te passen dat de regel is: beide ronden in dezelfde zitting, maar wanneer een goede besluitvorming dat vordert, uitstel van de tweede ronde. Dit amendement wordt met 26 stemmen voor, 5 tegen en 2 onthoudingen aanvaard.

Een tweede punt betreft het indienen van amendementen. Deputaten stellen: niet in de eerste ronde. Leidt dat niet onherroepelijk tot vertraging? Deputaten menen van niet. Over de vraag hoe de amendementen in de tweede ronde dienen te worden ingediend wordt immers geen uitspraak gedaan. Per amendement van ds. Van der Jagt (aangenomen met 19 voor, 8 tegen en 6 onthoudingen) besluit de vergadering de tekst in die zin te wijzigen dat amendementen vóór de tweede ronde zullen worden ingediend.

Tot slot de schriftelijke vragenronde. De Vries geeft aan dat, wanneer hij kijkt naar wat er tot op heden aan vragen is gesteld vanuit de vergadering, dit punt kennelijk wat opheldering behoeft. Het lijkt er nu op dat een deel van de discussie al op papier plaats vindt, en dat is zeker niet de bedoeling. Wat is dan informatief en wat inhoudelijk? Als vuistregel zou je kunnen stellen dat een vraag die van deputaten een mening verlangt niet onder informatief valt. De discussie zal echt plenair moeten plaats vinden, zodat ook de toeschouwer begrijpt hoe de synode van voorstel a naar besluit b komt.

De besluiten zijn met algemene stemmen genomen, waarbij moet aangetekend worden dat de besluiten aangaande de bijlagen over het communicatieplan, de rol van de communicatieadviseur en over de centrale administratieve ondersteuning zijn genomen na de gezamenlijke bespreking met deputaten generaal-synodale publicaties (zie Acta, art. 136 en 138) en de besluiten over de wijziging van de financiële paragraaf bij de behandeling van het rapport deputaten financiën en beheer (zie Acta art. 143)

Artikel 12
Communicatieplan

12-04-2008

Voorstel: moderamen

Materiaal:

1. rapport van deputaten voorbereiding generale synode, met daarin:
  - a. een ontwerp communicatieplan getiteld *Aanwijzingen voor de interne communicatie van de synode* en *Aanwijzingen voor de externe communicatie van de synode*;
  - b. wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de communicatieadviseur in de Huishoudelijke Regeling;
2. rapport van deputaten generaal-synodale publicaties, hoofdstuk 6, met daarin een ander ontwerp communicatieplan getiteld *Aanwijzingen voor de interne communicatie van de synode* en *Aanwijzingen voor de externe communicatie van de synode*;
3. schrijven van deputaten generaal-synodale publicaties d.d. 1 maart 2008;
4. Acta Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, art. 173 besluit 5c, waarin aan deputaten generaal-synodale publicaties de opdracht wordt gegeven om in samenwerking met deputaten voorbereiding eerstvolgende generale synode en het dan te verkiezen moderamen het communicatiebeleid betreffende de volgende synode op te zetten en vorm te geven;
5. Acta Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, art. 192 besluit 4, waarin aan deputaten voorbereiding generale synode de opdracht wordt gegeven voor de volgende synode een advies voor te bereiden betreffende haar interne en externe communicatie;
6. Huishoudelijke Regeling generale synoden, art. 1.1.8, waarin aan deputaten voorbereiding generale synode de opdracht wordt gegeven om in overleg met deputaten generaal-synodale publicaties een communicatieplan op te stellen, dat door de synode moet worden vastgesteld;

Besluit 1:

het communicatieplan *De ramen open* te vervangen door *Aanwijzingen voor de interne communicatie van de synode* en *Aanwijzingen voor de externe communicatie van de synode*; de *Aanwijzingen voor de interne communicatie van de synode* vast te stellen als handreiking aan deputaten voorbereiding generale synode, volgens de tekst van hun eigen voorstel; de *Aanwijzingen voor de externe communicatie van de synode* vast te stellen als handreiking aan deputaten generaal-synodale publicaties, volgens de tekst van hun eigen voorstel.

Gronden:

1. goede samenwerking tussen beide deputaatschappen vraagt om een heldere onderscheiding in verantwoordelijkheden. Doordat de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 de ontwikkeling van de interne en de externe communicatie als één groot plan aan beide deputaatschappen toevertrouwde, kon de frictie ontstaan dat elk deputaatschap ging schrijven vanuit zijn eigen optiek;
2. de *Aanwijzingen voor de interne communicatie van de synode* bestrijken met name het terrein van deputaten voorbereiding generale synode. De *Aanwijzingen voor de externe communicatie van de synode* behoren vooral tot het werkkerrein van deputaten generaal-synodale publicaties;
3. de synode communiceert met de kerken, de deputaten generaal-synodale publicaties communiceren met de kerken, de kerkleden en de samenleving. Het is belangrijk dit onderscheid te bewaren;
4. de 'Aanwijzingen' zijn niet bedoeld als een opdracht waarvan alle delen volledig uitgevoerd moeten worden. Door ze te bestempelen als een handreiking wordt ruimte gelaten voor het maken van keuzes en het ontdekken van andere mogelijkheden.

Besluit 2:

een communicatieadviseur te benoemen met een beperkte opdracht.

Gronden:

1. de interne communicatie van de synode betreft alleen haar eigen functioneren, met name waar het gaat om de formulering en verdere vormgeving van besluitteksten. Het is van belang dat de synode van begin af aan rekening houdt met de latere externe doorvertaling van haar besluiten, niet alleen naar de kerken maar ook naar de kerkleden. Tegelijkertijd moet gezegd worden, dat dit belang per onderwerp heel verschillend kan zijn. Het is ondoenlijk dat de communicatieadviseur zich in gelijke mate bezighoudt met alle besluitteksten van de synode;
2. deputaten generaal-synodale publicaties hebben een communicatieadviseur in vaste dienst. Deze is ook tijdens de duur van de generale synode actief. De benoeming van een communicatieadviseur door de synode is alleen met het oog op haar eigen intern functioneren. Het is mogelijk dat één persoon beide taken vervult, maar dat hoeft niet.

Besluit 3:

de instructie voor de communicatieadviseur vast te stellen en op te nemen als bijlage bij de Huishoudelijke Regeling voor generale synoden (HR). Hiermee tevens de wijzigingsvoorstellen over te nemen van deputaten voorbereiding generale synode ten aanzien van de communicatieadviseur in de HR.

Bespreking

Bij dit onderdeel zijn aanwezig van deputaten GSP D. van Dijk, M.A. Oosterhoff en ds. M. van Veelen, en van deputaten VGS A.Joh. Kisjes, L. Postma-Douma en P.G.B. de Vries.

Namens het moderamen licht ds. Luiten de voorstellen toe. Er lagen twee communicatieplannen – en beide deputaatschappen hadden overtuigende argumenten om deze in hun rapport op te nemen. In de afgelopen periode is het niet gelukt samen op één lijn te komen. De verwarring is deels veroorzaakt door de opdrachten die de GS Amersfoort-C 2005 aan deputaten had gegeven. Het moderamen kiest nu voor een duidelijke scheiding tussen de interne en de externe communicatie van de synode. De interne betreft voornamelijk het functioneren van de synode – en is daarmee het werkterrein van deputaten VGS. De externe betreft de communicatie van de besluiten die de synode genomen heeft naar de kerken en kerkleden toe. Uiteraard valt hier geen waterdicht schot tussen aan te brengen, maar op deze wijze kunnen de verantwoordelijkheden wel helder gemaakt worden en van elkaar onderscheiden.

Wat is dan de impact van de aangeboden *Aanwijzingen*? Zoals uit de besluittekst blijkt ziet het moderamen deze als een handreiking en niet als een opdracht deze volledig uit te voeren. Wie met name het externe plan ziet zal beseffen dat het onmogelijk allemaal tegelijk uitgevoerd kan worden.

Wat betreft de communicatieadviseur: zij/hij heeft een eigen dienstverband met GSP, maar zal, als de vergadering met de voorstellen instemt, voor de activiteiten ten behoeve van de GS in dienst zijn bij de synode. Dat is een open voorstel, waar de vergadering ja of nee tegen kan zeggen. Haar/zijn taak zal dan voornamelijk bestaan uit het adviseren bij de formulering van besluitteksten en bijbehorende gronden vanuit de optiek van heldere communicatie naar de kerken en kerkleden. Maar dat vraagt van de vergadering optimale medewerking. De taak wordt begrensd door de instructie die voorgesteld wordt. Alleen al vanuit beschikbaarheid zal een keuze gemaakt dienen te worden welke onderwerpen speciaal aan haar/hem voorgelegd worden ter advisering.

Aansluitend geeft ds. Van Veelen nogmaals het belang aan van een goede communicatie. Er bestaat een grote kloof tussen een synode en de kerkleden, terwijl de besluiten die genomen zijn wel moeten worden geïmplementeerd in de plaatselijke kerken. Wie een kloof constateert zal zelf in moeten zetten op overbrugging daarvan, ook al zou je vinden dat de verantwoordelijkheid elders ligt.

Vanuit de vergadering wordt de noodzaak van een zekere mate van communicatie wel gezien. Bovendien is dat een lijn die door Amersfoort-C is uitgezet, en die we niet zomaar om kunnen buigen. Vroegere kanalen, zoals bijvoorbeeld het *Nederlands Dagblad*, zijn niet meer beschikbaar voor het doorgeven van de besluiten. Integendeel. Juist de fricties die er zijn worden regelmatig uitgemeten,

terwijl het geheel van de besluiten niet of nauwelijks aan de orde komt, laat staan de fundering eronder.

Maar wordt een en ander met zo'n communicatieadviseur niet veel te omslachtig? En ligt hier niet in grote mate een verantwoordelijkheid bij de plaatselijke kerken? Zij brengen zaken op de agenda, zij krijgen ook antwoord. Bovendien wordt aan de kerken ook nu al vanuit de GS een lijst gezonden met besluiten die om plaatselijke implementatie vragen. Wat kan communicatie daaraan nog toevoegen? Namens deputaten VGS antwoordt Kisjes dat de rol van een adviseur niet bedoeld is om besluitvorming te vertragen. Wel zal, als het besluit wordt genomen, een goed overleg plaats moeten vinden tussen het moderamen en de adviseur. Anders leidt het te gemakkelijk tot teleurstelling aan weerszijden.

Niet iedereen ziet het voorstel zitten. Er wordt gesproken over een advies aan de synode, terwijl voortdurend de externe component een rol speelt. Als de vergadering besluiten neemt, zal ze zelf in de gronden de basis moeten leggen onder dat besluit. Niet alleen 'zakelijk', maar ook de geloofsovertuiging die erachter schuil gaat. Die inhoudelijke taak is niet iets voor een communicatieadviseur. Bovendien is de opdracht te open. Wanneer moet hij/zij optreden: staande de vergadering, eerder in het proces, bij welke besluiten? En op basis waarvan verwachten we dat communicatie de kloof die er ligt – als die er al ligt – overbrugt?

Besluit 1 wordt met algemene stemmen genomen, tegen de besluiten 2 en 3 stemmen 7 leden, bij 4 onthoudingen.

Artikel 13

13-06-2008

Brieven van algemene aard 1

voorstel: moderamen

Materiaal:

1. brief van de Gereformeerde Kerk te Sint-Jansklooster-Kadoelen d.d. 1 november 2006; de kerkenraad heeft een drietal besluiten van de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003 alsnog geratificeerd; hij excuseert zich naar aanleiding van de vermaning van de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, Acta art. 43 en art. 100, voor zijn eerdere opstelling;
2. brief van de Gereformeerde Kerk te Westeremden d.d. 15 mei 2006; de kerkenraad uit zijn zorg over toenemende verschillen binnen de kerken;
3. email van br. D.J. Moesker en zr. G.J. Moesker-Helmholt te Assen d.d. 23 februari 2008 met negen punten waarover ze ernstige zorgen hebben;
4. brief van ds. M.J. Arntzen te Bilthoven d.d. 8 maart 2008 waarin hij zijn bezwaren met betrekking tot uitspraken over het gezag en de onfeilbaarheid van de Heilige Schrift nog eens samenvat en in waarschuwendende zin verwijst naar de behandeling van H.M. Kuitert "op de synode van 1970/1971 door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland";
5. brief van fam. J. Koops te Goutum d.d. 10 april 2008 met diverse vragen over de folder 'Werk in de kerk';
6. brief van de Particuliere Synode Utrecht 2007 d.d. 4 mei 2007 met de oproep tot het vervroegd bijeenroepen van de generale synode "uit pastorale bewogenheid ten aanzien van onze zusterkerk te Kampen-Noord";
7. brief van br. A. Dekker te Koekange d.d. 5 februari 2007 met als bijlage een brief aan de belijdende leden van zijn plaatselijke kerk over twee zaken;
8. brief van de werkgroep herdenking Calvijn 2009 d.d. 19 juni 2007 met informatie over de werkgroep binnen het Instituut voor Reformatieonderzoek;
9. brief van de stichting Tijd voor Actie d.d. 11 april 2008 met het verzoek om daadwerkelijke steun voor dit jongerenwerk.

Besluit 1:

met dankbaarheid kennis te nemen van de brief onder materiaal 1.

Grond:

het siert de GK te Sint-Jansklooster-Kadoelen dat zij zich de opmerkingen van de GS Amersfoort-C 2005 aangetrokken heeft en daar publiek melding van maakt.

Besluit 2:

de brieven onder materiaal 2, 3, 4, 5 en 6 voor kennisgeving aan te nemen.

Gronden:

1. de brieven genoemd onder materiaal 2, 3, 4 en 5 getuigen van liefde voor de Here en voor de kerk van de Here, maar zijn op zich niet door de synode te behandelen;
2. de brief genoemd onder materiaal 6 is achterhaald door de feiten.

Besluit 3:

de brieven onder materiaal 7, 8 en 9 onontvankelijk te verklaren.

Gronden:

1. de brief van br. Dekker is slechts een afschrift van een schrijven en niet gericht aan de synode;
2. de brieven genoemd onder materiaal 8 en 9 kunnen niet door de synode behandeld worden, want ze zijn niet volgens een kerkelijke route op de agenda geplaatst.

Bespreking

Er wordt gevraagd of de brief van ds. Arntzen niet meer tot zijn recht komt door deze te behandelen bij aanverwante onderwerpen, zoals de brief van ds. M. Nap en de adhesiebetuiging daaraan door de kerk te Leerdam.

Volgens ds. Wisselink is de brief echter de jure onontvankelijk. Terzijde leggen zou logisch zijn. Maar omdat we wel graag kennis nemen van wat hij schrijft is het verwoord zoals in grond 2 omschreven.

Het besluit is met algemene stemmen genomen.

Artikel 14

27-09-2008

Brieven van algemene aard 2

Voorstel: commissie Utrecht

Materiaal:

1. schrijven van ds. M. Nap te Leusden, d.d. 15 februari 2008, waarin hij vraagt om nader onderwijs en instructie vanuit de TU te Kampen op het gebied van de gereformeerde hermeneutiek;
2. schrijven van de Gereformeerde Kerk te Leerdam, d.d. 16 februari 2008, waarin hij adhesie betuigt aan het schrijven van ds. Nap.

Besluit:

de brief ter hand te stellen van de Theologische Universiteit en haar in overweging te geven om te voldoen aan het verzoek om voorlichting.

Gronden:

1. ds. M. Nap en de GK Leerdam geven stem aan een breder in de kerken levende behoefte aan voorlichting over de hermeneutische bezinning;
2. de generale synode is niet het orgaan om deze voorlichting te geven, maar de Theologische Universiteit als de instelling waar deze bezinning plaats heeft;
3. de gevraagde voorlichting bevordert dat de wetenschappelijke bezinning en de kerkelijke gedachtevorming op elkaar betrokken blijven.

Bespreking

De bespreking wordt overschaduwd door het feit dat de eerste inzender, ds. M. Nap, enige tijd geleden overleed. De preses spreekt in dit verband zijn dankbaarheid uit voor wat ds. Nap voor de kerken betekend heeft en zijn deelneming met zr. Nap en de overige nabestaanden.

Ds. Hoksbergen leidt namens de commissie Utrecht het voorstel in. De commissie is van oordeel dat het punt wat aangesneden wordt wel verwoordt wat in de kerken leeft. Maar de concrete vraag die gesteld wordt gaat de bevoegdheid van de GS te boven.

Tijdens de bespreking wordt gevraagd of het stuk wel ontvankelijk is. Immers, het is niet via de reguliere kerkelijke weg aan de orde gesteld en de vergadering heeft eerder brieven van algemene aard afgewezen.

De commissie vindt het verdedigbaar het stuk wel te behandelen, maar de gekozen formulering van het besluit laat wel zien dat er voorzichtig opgetreden wordt. Er komt geen opdracht aan de TU, maar een verzoek. De synode doet de jure niet meer of minder dan de brief onder de aandacht van de TU brengen.

Het besluit wordt met 1 stem tegen en 1 onthouding genomen.